

Bezdomovec jako špinavý člověk, který nechce pracovat? Nejen...

Fenomén bezdomovectví

Berounský deník ve spolupráci s Farní charitou Beroun připravil seriál, ve kterém blíže představíme současný fenomén bezdomovectví. Lidé bez střechy nad hlavou jsou kolem nás a budou i nadále. Zevrubněme si se situací roznošíme na ulicích. Seriál je články přibližuje nejen práci farní charity, ale i studii několika bezdomovců, kteří možná i vy potkávaté ve své ulici. (1/13)

JAKUB DUTKA
SOŇA KŘIKAVOVÁ

Beroun – Fenomén bezdomovectví se v ČR ve velké míře začíná objevovat v porevoluční době. A možná proto se dost často setkáváme se zjednodušeným pohledem společnosti na celou problematiku. V sérii článků se vám pokusíme popsat otázku bezdomovectví a také služby, které se snaží lidem na ulici pomáhat.

Než se vůbec člověk dostane na ulici

Bezdomovectví není pouze stavem, kdy člověk nemá kde bydlet, posedává a většinou také popíjí alkohol na veřejných prostranstvích, nelíbí se nám jeho chování, je špinavý a zapáchá. To je pouze jedna z posledních fází procesu bezdomovectví. Aby se člověk dostal až do tohoto stavu zjevného bezdomovce, projde si dlouhou cestu postupného pádu, který určují jak faktory osobnosti, tak také společenské, za které žádnou vinu nese.

Na začátku stojí bezdomovectvím ohrožený člověk, který prozatím bydlí a životní situaci zvládá, postupem času se u něj můžou neřešené problémy hromadit, neumí si říci o pomoc, z vlastního bytu se stěhuje na ubytovnu a nakonec se ocitne až na ulici. Tam pak pokračuje velice rychle sociální pád, kterému už jediný sám a někdy ani s pomocí okolí nedokáže zabránit.

Člověk na ulici přichází o potřeby bezpečí a soukromí. Několik pokusů o návrat se nezdaří a po roce života bez domova dochází u jedince zpravidla k rezignaci. Kvůli neustávajícímu stresu se začne osobnostně měnit, z konzumenta se stává alkoholik, dochází k celkové citové otuplosti.

Vraťme se ale na začátek. Kdo je ten ohrožený, který zatím bydlí? Mezi osoby ohrožené bezdomovectvím patří mladí lidé vyrůstající v rizikových rodinách s dospělým alkoholikem nebo rodiny s tý-

TERÉNNÍ pracovníci Farní charity Beroun chodí přímo mezi bezdomovce do jejich prostředí.

ranými dětmi, dále pak osoby s psychickými problémy, rozvedení a osamělí. Ohrožení ztrátou bydlení jsou rovněž osoby finančně negramotné, dlouhodobě nezaměstnané kvůli nízké kvalifikaci.

Ohrožené rizikové skupiny lidí

Ve výčtu můžeme pokračovat: sociálně slabí a hendikepovaní senioři, migranti přicházející jako levná pracovní síla, propuštění z výkonu trestu odnětí svobody či jiného sociálního nebo zdravotnického zařízení. Podle kvalifikovaných odhadů se v současné době bezprostřední riziko bezdomovectví týká více než 100 000 lidí žijících v ČR.

A jaká je příčina, že se z ohroženého člověka stane bezdomovec? Zpravidla se jedná o souběh několika problémů, které člověk naráz nezávládně řeší.

K samotným příčinám řadíme osobnost člověka a jeho komunikační schopnosti. Bezdomovci se převážně stávají lidé trpící některou osobnostní poruchou nebo duševní chorobou, často neléčenou a nedignostikovanou.

Další příčinou bývá pocho-pitelné nedostatky finančních prostředků: ztráta zaměstnání, exekuce, zvýšení nájemného. Stále častěji se setkáváme se seniory důchodového věku, kteří nemají nárok na výplatu důchodu nebo si ho nedokážou z různých příčin

vyrádit. Jak u seniorů, tak u osob s exekucemi není možné jejich příjem legálně zvýšit a situace se tak stává neřešitelnou. Téměř vždy však mezi příčinami figuruje nedostatečná sociální síť daného člověka – rodina a zázemí známých. Člověk bez práce či s psychiatrickým onemocněním se nemusí nutně dostat na ulici. Pokud však nemáte rodinu, rozvedli jste se, přestěhovali za prací do jiného města, může být pád mezi bezdomovce velice rychlý.

Pomoc lidem bez domova nabízejí v ČR zejména sociální služby, mezi poskytovatele patří také Farní charita Beroun. Pokusíme se vám smysl naší práce představit.

Často se nás lidé ptají: „Jsou vaše služby úspěšné, kolik lidí dostanete z ulice zase zpátky do vlastního bydlení?“ U některých lidí můžeme docílit návratu zpět, v jiných případech by to však byla snaha nereálná a úspěšnost pro bezdomovce a společnost spočívá v něčem jiném.

Terénní pracovník v akci

Terénní práce je začátkem, úvodní službou, chodí tam, kde se lidé potřebující pomoc vyskytují. Snaží se zachytit člověka, který se na ulici ocitl nově a kde jsou možnosti návratu zpět nejvyšší. Také ale oslovuje dlouholeté bezdomovce, kteří pomoc nevyhledávají a které veřejnost kvůli

jejich chování nejvíce kritizuje.

Úspěch: z ulice do Denního centra

Jako příklad úspěchu Terénního programu můžeme uvést příběh Josefa, 57 let, kdysi pracoval a úspěšně.

Neunesl však situaci po rozvodu, začal pít, strídat zaměstnání a nakonec se po pětácti letech propadl do stavu, kdy téměř denně jen sedí na náměstí a popíjí, ráno si sedne, večer vrávorá zpátky „domů“.

Terénní pracovníci začínají Josefa intenzivně vyhledávat v létě 2012, získávají jeho důvěru a motivují ho k návštěvě Denního centra. Tam by mohl trávit čas, najíst se, osprchovat, zajít na WC, vyprat oblečení. Během 3 měsíců rozhovorů dochází ke změně a Josef začíná docházet do Denního centra, kam ještě loni ani nevkročil.

Propočítali jsme si počet jeho návštěv za poslední půlrok: průměrně tráví v Denním centru 19 dní v měsíci, to je nejméně 40 hodin měsíčně. V bezpečném prostředí, kde může uspokojovat své potřeby, neruší své okolí, nebudí pohoršení, nemusí se jím zaobírat městská policie.

A tak i u těch bezdomovců, kteří nebudou schopni návratu do většinové společnosti, může být pomoc úspěšná jak pro ně samé, tak také pro ostatní obyvatele města.